

Digitalnikano mothovipe

Auktorja: Danijela Birt, Jadranka Brkić-Vejmelka, Ines Cvitković Kalanjoš

O digitalnikano mothovipe pašarkerel o arti e mothovipasko paramisja arkasa katar digitalnikane multimedialnikane saikerina, sar so si piktura, audio thaj video. E digitalnikane paramisja si hemipe katar digitalnikani grafika, teksto, rekordime audio naracie, video thaj muzika, te šaj te sikaven e informacie vaši varesavi tema. Sar so si i čipota e tradicionalnikane mothovipasa, e digitalnikane paramisa iranen pumen trujal dende teme thaj ikeren terminirime dikhipe (Robin, 2011.). Aline Gubrium definirinel o digitalnikano mothovipe sar inovativnikani metoda e participativnikane rodljaripasko ani khedin, savi e dženenge e khedinake anel aktivnikano leipe than ane studie save so si phandle e lokalnikane pučipanca (Gubrium, 2009., S. 5). Adava si res so džal telal premal upre, savende ano thavdipe e procesosko e kreiripasko thaj realiziripe e politikako, kadala so si kotor e khedinako aktivnikane phanden thaj isi len šajdipe te keren konstrukcia thaj autorizirinen peski ekspreienca (Gubrium, 2009., S. 8).

Ane peske treningoja o Joe Lambert, fundatoro e Centrosko vašo digitalnikano mothovipe (CDS) biprofiteski artikani organizacia ano Berkeley ani Kalifornia, del arka e manušenge save si interesirime vašo kerdipe thaj ulavdipe peskere personalnikane paramisengo. CDS si pendžardo thaj palo barjovipa thaj buljaripa e eфта elementengo katar digitalnikano mothovipe: (1) Nukta dikhipaski – pučarel amenge so si i perspektiva e autoreski?, (2) Dramatikano pučipe – si phandlo e pučipasa saveste ka del pe džovapi dži agor e paramisako, (3) Emocionalnikani saikerin – džovapia ke seriozno pučipa save so anen amenge i paramis ko personalnikano thaj zoralo čhand, (4) „Deano katar tiro krlo“ – čhand e personalizaciako e paramisako te šaj te das dumo e publikake te hačarel o konteksto, (5) Zur e muzikake palpalunipaski – del pe muzika vaj aver sesi savo si ikerel i paramis, (6) Praktikanipe – labaripe e saikerinako te šaj i paramis te vakarel pe bizo pharipe e dikhutneske bute informacienca, (7) Tempo – phandlo e praktikane kotoresa, dikhel pe kobor bisig vaj sig i paramis džal angle (Robin, 2011., S. 2).

Ano pesko lil telo anav „Sikljovipaske labaripa e digitalnikane mothovipasko, o Robin sikavel i kategorizacia e digitalnikane paramisjengi thaj ulavel len ane trin bare grupe: (1) personalnikane historikane paramisa save so phanden e paramisa so ikeren informacie vašo bare čipote ano nekasko dživdipe (2) historikane dokumentarnikane filmia save so phanden paramisja so rodljaren e dramatikane čipote save so keren te hačaras o nakhlipe thaj (3) paramisa kerde te informirinen vaj te dromaren e dikhutnen vašo terminirime koncepto vaj praktika (Robin, 2011., S. 2).

Na sade ano sikljovipe, o digitalnikano mothovipe šaj te labarel pe vašo lokhjaripe e debatengo vaše phare numaj aktuelnikane pučipa sar so si “rasa”, multikulturalizmo, pandemia thaj globalizacija. Jekh katar e misala save so das sar bahani šaj te dikhas anglo šird e kreiripasko e paramisengoro si i digitalnikani parami telo anav „Paše dži o trajo“.

Sar so phenel o Robin, e paramisa so oven ano digitalnikano sundal, prekal o digitalnikano mothovipe, anen e labaripenge te ulaven peski buti thaj te komunikirinen leske e avere butjenca so si phandle paše e varesave proektonca, thaj e aver interesirime manušenca vaši tema. O čhand e kreiripasko e paramisako prekal o digitalnikano mothovipe, anel leipe than e siklengo saven isi verver stiloja e sikljovipaske, a sar o akcento si ki grupaki buti, o šajdipe vašo zoraldipe thaj barjovipe e nekobor tipongo e lilvarnipasko: digitalnikano lilvarnipa, vizuelnikano lilvarnipa, informaciako lilvarnipa (Robin, 2011.).

Literatua

Gubrium, A. (2009). Digital Storytelling as Method for Engaged Scholarship in Anthropology.” *Practicing Anthropology*. 31(4), S. 5-9.

Robin, B. (2011). The Educational Uses of Digital Storytelling. *Proceedings of Society for Information Technology & Teacher Education International Conference 2006*. S. 1-8.